

PROGRAM, ELŐADÁSKIVONATOK, KIRÁNDULÁSVEZETŐ

18. MAGYAR ŐSLÉNYTANI VÁNDORGYŰLÉS

2015. május 14-16.

Varbó-Fónagyság

is utalhat, továbbá a rétegből előkerült csalánfélék magjai bolygatott területet jeleznek.

A kutatásokat támogatja: MTA-ELTE Lendület Program, OTKA NF 84193, Magyar Természettudományi Múzeum.

MIHÁLCFALVA (MIHALT) – SZEMELVÉNY AZ ERDÉLYI-MEDENCE PANNÓNIAI PUHATESTŰ FAUNÁJÁBÓL

BOTKA DÁNIEL^{*1}, DÁVID ILDIKÓ^{*1},
MAGYAR IMRE²

¹ ELTE TTK Őslénytani Tanszék, 1117 Budapest,
Pázmány Péter sétány 1/C; botkadani@gmail.com,
david.ildi518@gmail.com

² MTA-MTM-ELTE Paleontológiai Kutatócsoport,
1431 Budapest, Pf. 137; immagyar@mol.hu

A késő-miocénben egy gazdag endemikus faunával jellemezhető tó – a Pannon-tó – borította a Kárpát-medence nagy részét. A tó a Pannon-medencén kívül számos kisebb periférikus medencével rendelkezett. Ezek egyike volt az Erdélyi-medence, amelynek víztömege valószínűleg a Szilágyságon és/vagy a Maros völgyén keresztül állt kapcsolatban a Pannon-tóval.

A pannóniai elején a transzgresszió által létrehozott mélyvízi környezet üledékei az Erdélyi-medencében a Pannon-medencével ellentétben a felszínen is tanulmányozhatók. Ezek 8-9 millió évnél idősebbek, mivel a fiatalabb üledékek lepusztultak a medenceinverzió okozta erózió következtében. A medence nyugati-délnyugati részén mélyvízi törmelékkúpok üledékei, míg a délkeleti részén fiatalabb sekélyvízi (delta és folyóvízi) üledékek őrződtek meg, melyeket pliocén vulkanitok takartak be és védtek meg a lepusztulástól.

A terület pannóniai puhatestű faunájáról nem született még részletes, átfogó tanulmány. Mindaddig 31 lelőhely faunájáról született publikáció 138 molluszkataaxon ábrázolásával. Jelenleg 9 lelőhely [Vingárd (Vingard), Oláhlapád (Lopadea Veche), Székástóháti (Tău), Mihálcfalva (Mihalt), Középorbó (Gârbovița), Marosorba (Oarba de Mureș), Alsóorba (Gârbova de Jos), Szászegerbég (Agârbiciu) és Kibéd (Chibed)] anyagán dolgozunk, melyek saját gyűjtésből származnak. Ezekon kívül a Magyar Természettudományi Múzeumban és a Magyar Földtani és Geofizikai Intézetben is található egy-egy kisebb gyűjtemény.

Az előbb említett lelőhelyek közül a mihálcfalvi feltárást mutatjuk be elsőként, mivel innen könnyen nagy mennyiségű ősmaradvány-anyag volt gyűjthető. A feltárás a Maros bal partján, a Kis-Küküllő és

a Maros torkolata közelében (az Erdélyi-medence délnyugati részében), Mihálcfalva (Mihalt) és Tövis (Teiuș) határában található. Az egész feltárást meg lehetőségen homogén szürke agyagmárga építi fel. A kőzet sok járatköltést, szenesedett növénymaradványt (szárazakat, leveleket és magokat), halpikkelyeket és kagylósrákokat is tartalmaz. A lelőhely ostracoda faunáját jelenleg Kovács Erika vizsgálja. Vizsgálataink alapján a molluszkatafaunát mélyvízi kagyló- és csigafajok alkotják, melyek profundális környezetet jeleznek. A kagylók közül a *Paradacna*, *Lymnocardium*, *Pisidium* és *Congerina*, míg a csigák közül a *Gyraulus*, *Orygoceras*, *Micromelania*, *Undulotherca* és *Velutinopsis* genus képviselői gyakoriak. Fajszintű azonosításuk még folyamatban van.

A jövőbeli revideálás, új ősmaradvány-anyag gyűjtése és feldolgozása, illetve terepi szedimentológiai megfigyelések új adalékokat nyújthatnak az Erdélyi-medence és a Pannon-medence kapcsolatának és a késő-miocén puhatestű faunák ösföldrajzi, őskörnyezeti és ökológiai kapcsolatainak megértéséhez.

NORIAN-RHAETIAN HOLOTHURIANS FROM CSÖVÁR, HUNGARY

CARLA COBLINSKI TAVARES

Eötvös Loránd University, Department of Paleontology,
1/c Pázmány Péter sétány, Budapest, H-1117;
ctcarla11@gmail.com

Holothurians, known as sea cucumbers, are a class of echinoderms found in all depths of normal marine environments. Their skeletal parts are calcareous elements (sclerites) that differ in morphology, which enables the classification of form taxa. Holothurian sclerites are considered an important group of microfossils in the Triassic. Besides their diversity in this period, they are also combined in biostratigraphic analysis with other microfossil groups in order to get better results.

More than 40 years ago, KOZUR and MOSTLER studied the holothurian sclerites from the outcrops of the Csövár Block (on the east side of the River Danube at the easternmost part of the Transdanubian Range Unit). They distinguished 19 species of holothurians from which 8 selected species were illustrated by drawings only and considered to have stratigraphic importance of Norian and Rhaetian ages. The aim of this study was to give a detailed taxonomic description with SEM images about the holothurian sclerites from the Csövár Limestone